

بخش (ث) تولید نباتات مزرعه ای

درس اول: غلات (گپاها^ن
گندمی): بذر گندم

اصطلاحات

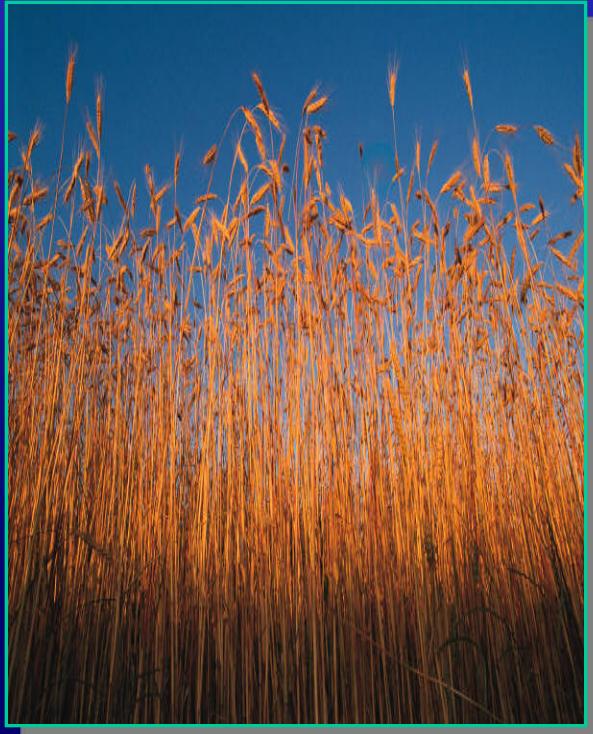
Microsoft.com

- گندم درم durum
- سیمولینا
- سفتی دانه
- خرد شدن
- گندم بھاری
- گندم زمستانی

هدف ۱

گندم و موارد استعمال آن را تشخیص
نمایید.

گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می گیرد؟

■ گندم از مهمترین غله جات بشمار می رود این نبات در همه مناطق افغانستان بذر میگردد. گندم نبات عمدہ و غذای ملی میباشد گندم عموماً برای استفاده انسان بذر میگردد.

■ 80 فیصد تولیدات افغانستان را گندم تشکیل می دهد.

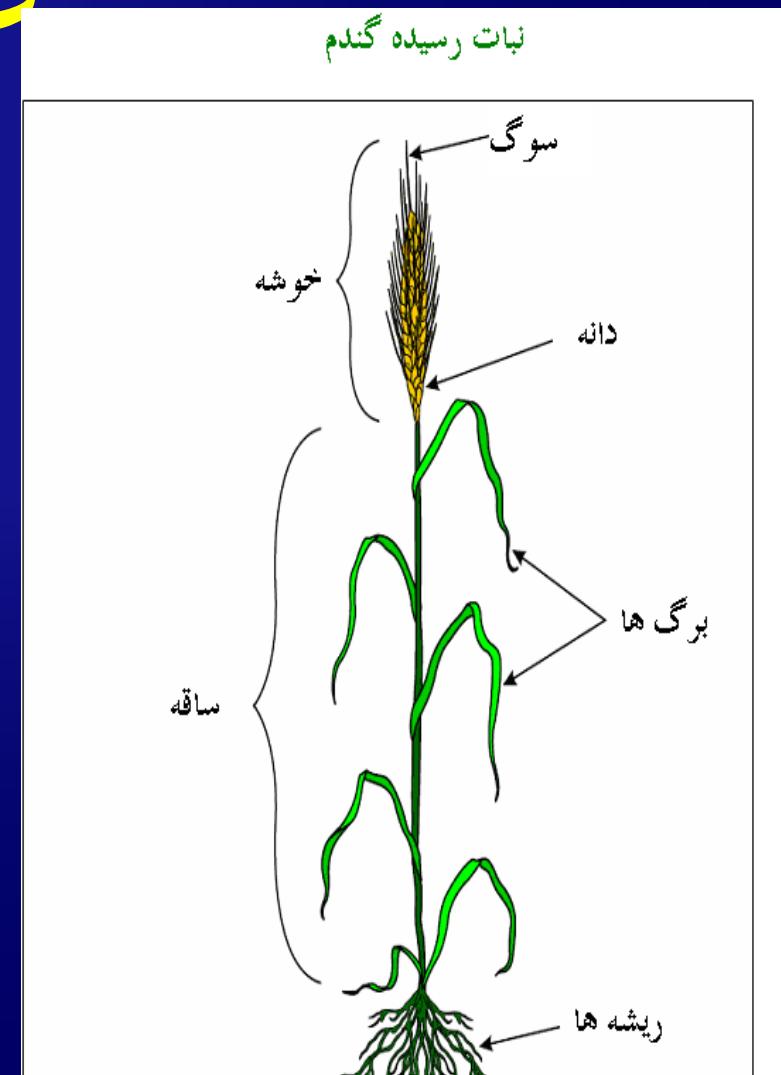
گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می گیرد؟

- رسیده گندم از ریشه ها، ساقه، برگ و خوشه تشکیل می شود.
- خوشه گندم، دانه و سوگ را دربر می گیرد.
- تخم گندم را دانه گویند. در یک خوشه گندم در حدود ۵۰ دانه می باشد که ۶۸۰۴ دانه یک کیلوگرام را تشکیل می دهد.

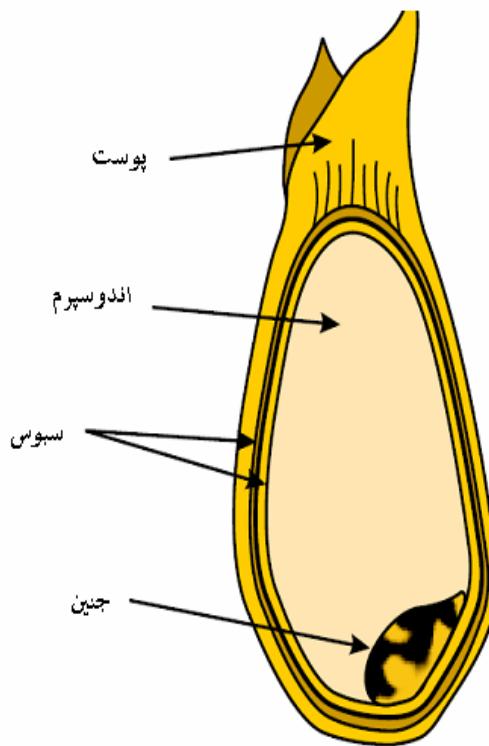
گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می‌گیرد؟

- سه نوع خوشه گندم وجود دارد:
خوشه عادی که دراز و دارای سوگ می‌باشد، خوشه ای بنام "کلب" که کوتاه بوده و سوگ نه دارد و خوشه ای بنام درم (durum) که خوشه سوگ دار و دارای دانه‌های سخت می‌باشد.

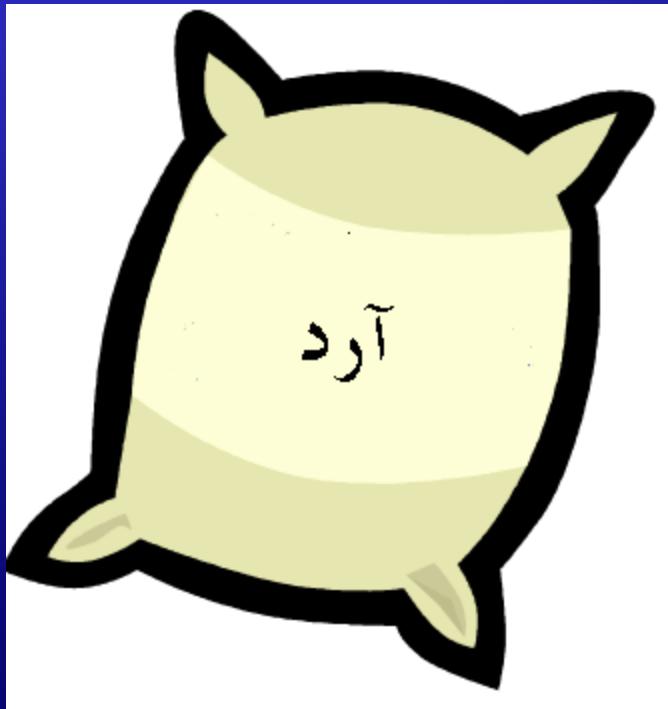
گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می کیرد؟

اجزای دانه گندم

- اجزای دانه گندم عبارت از سبوس، آندوسپررم، پوست و جذین است.

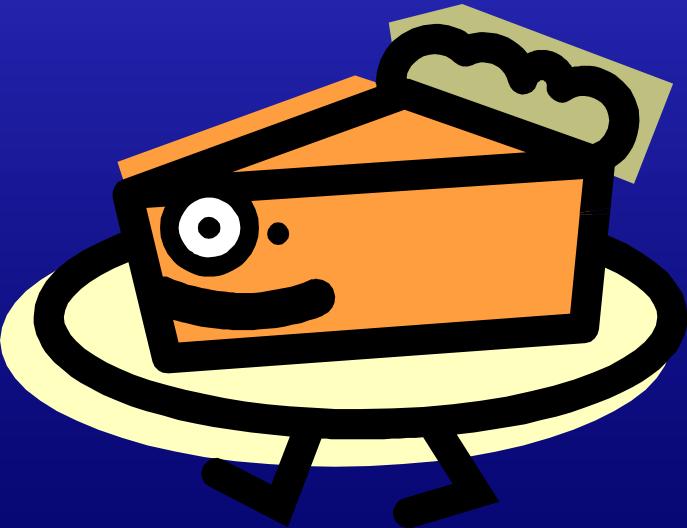
گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می کیرد؟

• گندم عمدتاً برای
صرف انسانها بذر
می گردد.

• گندمی که کشت می
گردد اکثرًا آرد می
شود.

گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می کیرد؟

- از آرد بعده نان، کلوچه ها، پاستا، شیرینی و کیک تهیه می گردد.
- همچنان از گندم مواد غذایی، الکل، گلوکز نیز بدست می اید.

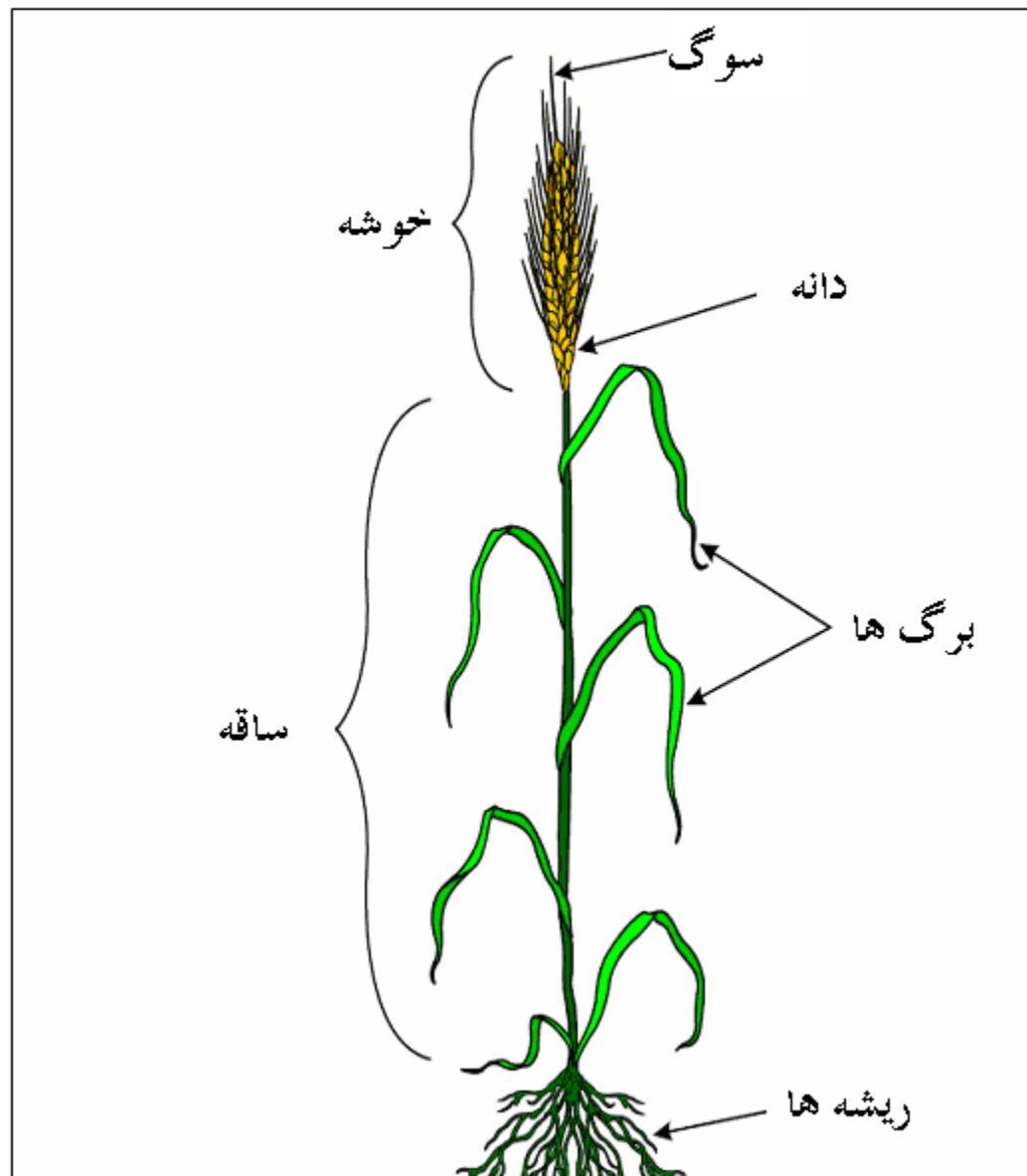
گندم چیست و چطور مورد استفاده قرار می گیرد؟

گندم بمتابه منبع علوفه سبز نیز
مورد استفاده قرار می گیرد.

اما بعد از رفع حاصل، کاه ای که
باقي می ماند نیز بمتابه علوفه
استعمال می گردد. در کشورهای
دیگر، از کاه گندم بمتابه
بسترخواب برای مواشی
استفاده صورت می گیرد.

نبات رسیده گندم

هدف ۲

تشخیص ساحات و مناطقی که در آن
گندم بذر می گردد

گندم در کجا کشت می گردد؟

- گندم زمستانی معمولاً در مناطق سرد بذر می گردد، گرچه بذر بعضی از گندم های بهاری در مناطق و ساحات سرد نیز رواج دارد.
- در زمینه دو نوع گندم وجود دارد، گندم بهاری و گندم زمستانی. این انواع یا دسته ها نظر به وقت بذر باهم تفاوت دارد که این امر نیز تعیین می نماید که گندم در کجا می تواند بذر گردد.

گندم در کجا کشت می گردد؟

- گندم بهاری در فصل بهار بذر می گردد، در فصل تابستان نمو می کند و در اوایل فصل تیرماه به پختگی می رسد.
- گندم زمستانی در تیرماه بذر می گردد، در طول زمستان شکل گیری می کند و در فصل بهار با سرعت نمو می نماید.
- ۹۰ فیصد گندم در افغانستان را گندم زمستانی و ۱۰ فیصد را گندم بهاری تشکیل می دهد .

هدف ۳

انواع مختلف گندم را
تشریح نمائید

کدام انواع مختلف گندم وجود دارد؟

- گندم را می‌توان بر اساس وقت بذر، رنگ و سفتی (سختی) دانه طبقه‌بندی نمود.

وقت بذر، یا طبقه‌بندی فصلی، گندم بهاری و گندم زمستانی را دربر می‌گیرد.

کدام انواع مختلف گندم وجود دارد؟

- طبقه بندی براساس رنگ مشتمل است بر گندم دانه سرخ و گندم دانه سفید.
- همچنان گندم بمتابه دانه نرم و دانه سخت یا سفت طبقه بندی می گردد.
- سفتی یا سختی دانه، رنگ و فصل را می توان با خاطر توسعه محدوده انواع گندم، دو رگه نمود.

کدام انواع مختلف گندم وجود دارد؟

- رنگ تخم، تخم را به رنگ های سرخ و سفید طبقه بندی می نماید.
- سفتی دانه عبارت از روشی است که بخاطر تشخیص گندم بر اساس سخت یا سفت بودن آندروسپرم، مورد استفاده قرار می گیرد .
- گندم به انواع نرم و سخت طبقه بندی می گردد.

کدام انواع مختلف گندم وجود دارد؟

- گندم نرم معمولاً در کپک و کلچه ها مورد استفاده قرار می گیرد زیرا از چنین گندم آرد دارای ترکیب بسیار مینده بدنست می اید.

کدام انواع مختلف گندم وجود دارد؟

از گندم سخت آرد درشت بدست می‌آید که چنین آرد برای پختن نان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

گندم *durum* درم عبارت از گندم سخت است که عمدتاً در تهیه سیمولینا از آن استفاده بعمل می‌آید.

سیمولینا آرد دانه‌یی است که برای تهیه انواع مختلف پاستا مورد استفاده قرار می‌گیرد.

-

طبقه بندی گندم

وقت بذر\فصل

چهار •

زمستان •

رنگ

سرخ •

سفید •

ساختی دانه

سخت •

نرم •

هدف ۴

عملکردهای زراعتی تولید گندم را
تشريح نمائید

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

- عملکردهای زراعتی عبارت از طرز العمل های است که در تولید نبات مورد اجراء قرار می گیرد.
- عملکردهای زراعتی برای گندم سرخ|سفید، نرم|سخت، و زمستانی|بهاری مشابه می باشد، اما نظر به آب و هوا و منطقه فرق می کند.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

نوع عبارت از موجودات ذره بینی نبات است که بذر گردیده و خصوصیات خود را هنگام تکثیر یا تولید دوباره حفظ می نماید.

هنگام بذر گندم، انتخاب نوع باید بر اساس تطابق اقلیمی، حاصل، مقاومت در برابر امراض، مقاومت در برابر افات، ارتفاع نبات و سختی زمستان، صورت گیرد.

کدام عملکردهای زراعی تولید گندم وجود دارد؟

- تولید موفق گندم، نتیجه مستقیم بذر درست تلخی می گردد.
- در زمینه سه عامل به بذر، تاریخ بذر، آماده ساختن بستر تخم و اندازه تخمریز و عمق، ارتباط دارد.

کدام عملکردهای زراعی تولید گندم وجود دارد؟

- تاریخ های بذر نظر به فصل گندم، زمستان یا بهار تعیین می گردد.
- گندم زمستانی در تیرماه قبل از آغاز فصل زمستان بذر می گردد.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

گندم باید در بستر تخم قبلاً آماده شده بذر گردد.

بستر یا محل نموی گندم می‌تواند با برگرداندن خاک و هموار ساختن زمین با استفاده کردن از ابزار آماده گردد.

در بعضی نقاط جهان، بخاطر انجام عملیات بزرگ، زمین با استفاده از اسکنه شخم زده می‌شود و به تعقیب آن از کلوخ شکن (ماله) استفاده صورت می‌گیرد.

هر دو شیوه کلوخ‌های خاک را کاهش داده و بستر تخم خوب را فراهم می‌نماید. برگرداندن زمین قبل از بذر نیز در کاهش احتمال نموی گیاه هرزه کمک می‌کند.

کدام عملکردهای زراعی تولید گندم وجود دارد؟

- گندم باید در خاک مرطوب بذر گردیده و قبل از استفاده از شاخی باید بطور مساویانه پخش گردد.
- در صورت ساحه بزرگ، از ماشین های بذر پاشی بخاطر پخش یکسان نخم می توان استفاده نمود.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

- ماشین های بذر پاشی تقریباً 15.24 سانتی متر از هم جدا بوده و می تواند از 9.1 الى 45.4 کیلوگرام تخم را در هر 0.4 هکتار زمین بذر نماید. نیم کیلوگرام تخم گندمی می تواند از ۱۲۰۰۰ الى ۲۰۰۰۰ تخم را دربر گیرد.

کدام عملکردهای زراعی تولید گندم وجود دارد؟

- پک نبات سالم گندم به کود خوب و سطح مناسب pH نیاز دارد.
- از مایشات خاک در تعین pH سطح ماده مغذی مورد استفاده قرار می گیرد
- گندم از خاک های دارای اسید اندکی خوب نمو می کند. تعیین زمان برای استعمال مواد مغذی به اندازه استعمال این مواد اهمیت دارد .
- نایتروجن باید قبیل از بذر و رشد غله استعمال گردد.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

- نبات گندم در معرض یک تعداد آفات قرار دارد.
- امراض عادی گندم عبارت است از قارچ، پوسیدگی ریشه، خاکسترک و پوستک.
- آفات عادی گندم عبارت است از ملخ، افات، شپشک گندم.
- عملکردهای زراعتی، استفاده درست از تخم و استعمال ادویه های ضد افات می تواند بخاطر اداره آفات در گندم مورد استفاده قرار گیرد.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

- برداشت حاصل گندم بعد از پخته شدن خوشه گندم صورت گیرد.
- گندم باید قبیل از (شترینگ) درو گردد. شترینگ مرحله ای است که در آن دانه های پخته شده از خوشه گندم میریزند.
- گندم حین درو باید 12.5 فیصد رطوبت داشته باشد. گندمی که با فیصدی بیشتر درو می گردد می تواند بطور مصنوعی خشک گردد.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

- شما می‌توانید که شیوه قدیمی امتحان را اتخاذ نموده و سخت پا نرم بودن دانه را با دندان معلوم کنید تا تشخیص گردد که ایا گندم برای رفع حاصل آمده است یا خیر. اگر گندم سخت باشد، پس برای رفع حاصل آمده است، اگر تر و نرم باشد، پس برای درو کردن آمده نمی‌باشد.

کدام عملکردهای زراعتی تولید گندم وجود دارد؟

- بخاطر درو گندم از داس کار گرفته و گندم را حد اقل با فاصله دو یا سه انج از زمین درو کنید. گندم را بشكل دسته های بزرگ یا خرمن انبار نموده و هر دسته را با ریسمان قوی بسته نمائید. دسته ها را بطور عمودی در ساحه ای انبار نمائید که از رطوبت مصنون بماند. گندم باید قبل از خرمن کوبی و باد کردن برای جدا کردن غله از تخم، بصورت مکمل خشک گردد. خرمن کوبی و باد کردن گندم بطور عنعنوی از طریق باد کردن گندم حین وزش باد صورت می گیرد. غله یا دانه سنگین واپس روی فروش میافتد، در حالیکه باد پوشال و خاک را دور میرد.

خرمن های گندم

کدام عملکردهای زراعی تولید کنند وجود دارد؟

- در عملیات بزرگ، با استفاده از ماشین درو که دسته ها را قطع نموده و دانه ها را جدا می کند، کار گرفته می شود.

